

Politik Bilim

300 Bin Araştırmacımız Olacaktı!

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

‘2023 yılında, ARGE harcaması Gayrı Sâfi Yurtiçi Hâsılanın yüzde 3’üne ulaşacak, tam zamanlı araştırmacı sayısı da 300 bine çıkacak.’ Başbakan öyle istedi.

Söz BTYK’nın 27 Aralık’taki toplantısında Başbakan’ın yaptığı konuşmadan açılmışken o konuşmada geçen bir noktaya daha değineyim. O konuşmasında Başbakan şunları da söylemişti: *“...Biz milletçe, bilim konusunda da, tarihimize bakarak, tam bir özgüven içinde geleceği şekillendirmek durumunda ve sorumluluğundayız. Sahip olduğumuz mirası ne kadar iyi değerlendirebilir, üzerine ne kadar koyabilirsek, o kadar övünmeye hakkımız olur. Aksi takdirde, övünme, savunmanın ötesine geçemez.”*

Başbakan’ın bilim konusunda *“tarihimize”* bakarken hangi tarihe baktığı ve o tarihte kimleri görüp kimleri görmediğinden söz etmiştim. O konuya tekrar dönmeyeceğim; o tarihin bize bıraktığı bilim mirası nedir; o mirasın üzerine biz ne koyarız, bunların üzerinde de durmayacağım. Ama söylediklerinden öyle anlaşılıyor ki, Başbakan, özellikle eğitim ve öğretime önem vererek ve bu alanda *“hiçbir fedakârlıktan kaçınmaksızın”* devraldığımız bilim mirasının geliştirilmesini istiyor.

Asıl üzerinde duracağım nokta, Başbakan’ın *“ARGE ve yenilik”* konusunda ortaya koyduğu hedefler... ARGE derken kastettiği, belli ki, sâdece ekonomik getirisi olacak ARGE faaliyeti değil... Açıklamış: *“Bilim denildiğinde, sadece fizik, kimya, biyoloji, matematik gibi bilim dallarının anlaşılması; sosyoloji, uluslararası ilişkiler, iktisat, felsefe, antropoloji, tarih gibi dalların ihmal edilmesi, ilerlemenin de, kalkınmanın da eksik ve aksak olmasına yol açacaktır.”*

Ortaya koyduğu iki somut hedef var: ‘2023 yılında, ARGE harcaması Gayrı Sâfi Yurtiçi Hâsılanın (GSYİH) yüzde 3’üne ulaşacak, tam zamanlı araştırmacı sayısı da 300 bine çıkacak...’ Çok güzel... Aynı BTYK toplantısında, yeni karar tasarılarını da içeren *“Gelişmelere İlişkin Değerlendirmeler”* başlıklı 294 sayfalık bir belge (ekleriyle birlikte 445 sayfa) dağıtılmış. Bu belgedeki verilere göre, 2010’daki toplam ARGE harcaması GSYİH’nın %0,84’ü kadarmış; tam zamanlı eşdeğeri (TZE) araştırmacı sayısı da 33 bini yüksek öğretim sektöründe olmak üzere toplam 82 bin imiş... Demek ki, 2023 yılına kadar ARGE harcaması 3,57; TZE araştırmacı sayısı da 3,65 katına çıkacak...

Bu nasıl mümkün olacak? Sorunun yanıtını dağıtılan belgede aramayın. O belge **Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016** ile ilgili gelişmeleri ve karar tasarılarını içeriyor. O strateji, TÜBİTAK’ın kendi gündemindeki strateji. Biliyorsunuz, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın da kendi gündemi, kendi stratejisi var: **Türkiye Sanayi Stratejisi 2011-2014...** Bilim, teknoloji, sanayi söz konusu olduğunda her kurum kendi kafasına göre takılmayı sürdürüyor. Tabii Başbakan’ın da her gün kendi kafasında oluşturduğu gündemler var. Oluşturuyor ve buyruğunu veriyor. Tıpkı ‘yerli otomobil’ konusundaki buyruğu gibi... 2023 hedefleri de öyle olmalı... Demek ki, kanun hükmünde kararnamelerle kurulan katı merkeziyetçi bürokratik yapı kadrolara adam yerleştirmede, hukuk işleri, eğitim ve öğretim hizmetleri, güvenlik hizmetleri gibi devlet hizmetlerinde, mülkî idarede ve akçalı işlerde ideolojik denetim mekanizması olarak iş görüyor ama, sıra bilimde, teknolojide, yenilikçilikte yetkinleşmeye, sanayimizi geliştirmeye gelince iş değişiyor. İşaret edilen bu son alanlarda amaç birmiş gibi gözükse de herkes bildiğini okuyor.

Hâl böyle olunca bilimde, teknolojide, sanayide iş nereye varır, bilinmez. Daha doğrusu, ortada birbirini desteklemeyen, kapsadığı dönemler farklı, hangi uzun vâdeli stratejinin tamamlayıcısı olduğu belirsiz bunca strateji varken, üstelik bir de, kendi kafasındaki gündeme göre gündelik

buyruklarla işleri yürütebileceğini sananlar varsa, ülkenin hiçbir yere varamayacağı bilinir de, pek söylenmez. Sanki birilerince kotarılmasına çalışılan “*İlmî İslâm Projesi*”nin ‘bilim, teknoloji ve sanayide yetkinleşme’ gibi bir ayağı yok gibi... Kendi teknoloji gücünü oluşturmaya çalışan İran örneğini görenlerin yoğurdu üfleyerek yemeleri doğal...

CBT. 27 Ocak 2012